

El RACC alerta de la importància de la sinistralitat viària en el col·lectiu de conductors menors de 29 anys

Cada setmana 2 joves moren o resulten ferits greus en accidents de trànsit a les Balears

- **L'educació i la formació viària són una peça clau per a un canvi d'actituds entorn a la conducció**
- **S'estima que hi ha 40.026 automobilistes de les Balears que no utilitzen el cinturó de seguretat de manera regular**

Illes Balears, 24 de març 2011.- El RACC, entitat líder en l'àmbit de la mobilitat a Espanya amb 1.000.000 socis, seguint amb la línia de fomentar una mobilitat segura i sostenible, i de vetllar per la defensa dels usuaris, analitza l'accidentalitat dels joves de les Balears en els darrers anys, com evolució de l'estudi del RACC **"Joves i Conducció. Un dret i una responsabilitat"** que va posar de manifest els principals problemes de l'accidentalitat en carretera dels joves a Espanya, i proposava una sèrie de mesures per tal de millorar-la.

L'informe presentat avui cobreix el període 2000-2009, la qual cosa permet tenir una visió a llarg termini sobre l'evolució de la sinistralitat viària dels joves a les Illes Balears. Si bé és cert que en els darrers anys s'ha produït, en general, en el conjunt d'Espanya i les Illes Balears, una millor substancial de la sinistralitat viària, en el referent a l'accidentalitat dels joves existeix un marge de millora significativa que cal explorar.

Tota una generació en alerta

L'any 2009 van morir a les Illes Balears 5 joves en accident de trànsit; a més, 116 van resultar ferits greus i 787 ferits lleus. En anys anteriors, aquestes xifres van ser encara més elevades. Entre els anys 2000 i 2008, per exemple, la mitjana anual de joves morts en carretera va ser de 41 (8 vegades més), la de ferits greus de 289 (més del doble), i la de ferits lleus de 1.395. Durant aquests anys els joves van representar prop del 36% del total de morts en accident de trànsit a les Balears i més del 40% del total de ferits greus i lleus.

Per a més informació:

RACC Premsa: Tel. 93 495 50 29 Fax 93 448 24 90 <http://saladeprensa.racc.cat>

Víctimes en accidents de trànsit a les Balears per trams d'edat

	Joves	Total	% Joves
Gravetat de l'accident			
Morts			
Mitjana 2000-2008	41	114	36,1%
2009	5	40	12,5%
Ferits greus			
Mitjana 2000-2008	289	704	41,0%
2009	116	318	36,5%
Ferits lleus			
Mitjana 2000-2008	1.395	3.159	44,2%
2009	787	2.270	34,7%
Total de víctimes			
Mitjana 2000-2008	1.725	3.977	43,4%
2009	908	2.628	34,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la DGT

Els accidents de trànsit són la primera causa individual de defunció entre els joves de 20 a 29 anys, amb un 40% del total de morts. En el tram dels 15 als 19 anys aquest percentatge va ser encara superior i va arribar al 45%. En general, la proporció de morts per accident de trànsit sobre el total de defuncions és més elevat en els homes que en les dones.

Taxa de risc

La taxa de risc (que mesura el nombre de morts en accident de trànsit per cada 100.000 habitants) ha caigut de forma significativa l'últim any respecte al període 2000-2008. Així, la taxa de risc d'aquest col·lectiu ha passat d'una mitjana de 19,8 en el període 2000-2008 a 2,3 l'any 2009, mentre que la del conjunt de la població, que ha passat de 12,1 a 3,7 durant aquests anys, ha experimentat un descens menor.

Taxa de risc a les Balears per trams d'edat

	Balears		Espanya	
	Joves	Total	Joves	Total
Morts/100.000 habitants				
Mitjana 2000-2008	19,8	12,1	13,9	11,2
2009	2,3	3,7	6,9	5,7

La taxa de risc dels joves ha descendit de forma considerable l'any 2009 respecte al període 2000-2008. L'any 2009 la probabilitat que un jove a les Balears morís en accident de trànsit era un 37% més baixa que la que tenia la mitjana de la població de la comunitat autònoma

Per a més informació:

RACC Premsa: Tel. 93 495 50 29 Fax 93 448 24 90 <http://saladeprensa.racc.cat>

Tipologia d'accidents

a. Tipus de vehicle

Dels 5 joves morts en accident de trànsit a les Balears l'any 2009, 1 anava en turisme, 3 en ciclomotor i 1 en altres mitjans de transport. Com s'observa, el nombre de joves morts que viatjaven amb cotxe s'ha reduït en 22 víctimes respecte a la mitjana dels anys anteriors, el percentatge de víctimes mortals pertanyents a aquest col·lectiu ha experimentat un descens espectacular en termes percentuals respecte al total de difunts de la població balear, que han passat d'un 42% a prop d'un 5%. No ocorre el mateix en el cas del ciclomotor, ja que encara que en termes percentuals han experimentat un descens, els joves encara representen la meitat dels difunts que circulaven en aquest vehicle a les Balears el 2009.

Tipus de vehicle	Joves	Total	% Joves
Turisme			
Mitjana 2000-2008	23	55	42,0%
2009	1	21	4,8%
Motocicleta			
Mitjana 2000-2008	5	14	33,6%
2009	0	12	0,0%
Ciclomotor			
Mitjana 2000-2008	9	15	60,1%
2009	3	6	50,0%
Resta de vehicles			
Mitjana 2000-2008	5	24	19,3%
2009	1	9	11,1%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la DGT

b. Infraccions

Entre les infraccions analitzades, s'observa que les distraccions i, especialment l'excés de velocitat, es relacionen principalment amb els accidents dels joves.

Infraccions comeses pels conductors en les accidents de circulació de Balears

Tipus d'infracció	Joves	Total	% Joves
Distraccions			
Mitjana 2000-2008	333	811	41,0%
2009	234	678	34,5%
Resta d'infraccions			
Mitjana 2000-2008	756	1.851	40,9%
2009	324	1.031	31,4%
Total d'infraccions			
Mitjana 2000-2008	1.089	2.662	40,9%
2009	558	1.709	32,7%
Relacionades amb la velocitat			
Mitjana 2000-2008	341	667	51,2%
2009	133	332	40,1%
Cap infracció			
Mitjana 2000-2008	815	2.207	36,9%
2009	394	1.412	27,9%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la DGT

Resulta així especialment significatiu que durant el període 2000-2008, més del 50% de les infraccions relacionades amb la velocitat van implicar conductors joves.

Per a més informació:

RACC Premsa: Tel. 93 495 50 29 Fax 93 448 24 90 <http://saladeprensa.racc.cat>

c. Ús dels accessoris de seguretat

L'ús dels accessoris de seguretat per part de joves i del conjunt de conductors tendeix a augmentar entre els anys 2000-2009. Així, la utilització del cinturó de seguretat per part dels joves es va situar en nivells del 91,3 % l'any 2009, més de cinc punts per damunt de la mitjana registrada en anys anteriors. Respecte al total de la població, el seu ús s'estén al 93%. Tot i això, tenint en compte el cens de conductors en la comunitat (571.799) encara hi ha 40.026 automobilistes a les Balears que no utilitzen el cinturó de seguretat de manera habitual.

Us dels accessoris de seguretat a les Balears

	Joves (en %)	Total (en %)
Tipus d'accessori		
Cinturó de seguretat		
Mitjana 2000-2008	85,9%	88,2%
2009	91,3%	92,6%
Casc en la motocicleta		
Mitjana 2000-2008	96,5%	96,5%
2009	100,0%	99,4%
Casc en el ciclomotor		
Mitjana 2000-2008	91,2%	90,9%
2009	98,0%	96,9%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la DGT

Nota: s'exclouen els accidents dels quals no es disposa de dades sobre l'ús d'accessoris de seguretat

En el cas de la motocicleta l'ús del casc està molt estès, el 100% dels joves l'utilitza, i entre la resta de la població, el 99%.

L'ús d'aquest accessori en ciclomotors ha registrat un increment, ja que ha passat d'un 91,2 % al 98% en el cas dels joves, i del 90% al 97% en la resta de la població. A pesar que els joves de les Balears utilitzen cada vegada més els sistemes de seguretat passiva, en el cas del cinturó de seguretat la seva utilització encara és menor que en la resta de la població de la comunitat.

Una vida no té preu

Avaluar el cost dels accidents de trànsit és una labor en certa manera erma: ni el dolor ni, per descomptat, la mort tenen un preu. No obstant això, la mort, o si és el cas, les lesions derivades d'un accident de trànsit tenen unes conseqüències sobre la vida de les víctimes que, encara que només sigui parcialment, poden ser reparades o pal·liades per mitjà de les aplicacions de recursos humans o materials que, per la seva naturalesa, sí que poden ser avaluats amb alguna exactitud.

Per a l'estimació d'aquests costos s'ha tingut en compte quatre grans categories: els costos de serveis d'emergències. Bàsicament policia, ambulàncies, bombers i assistència en carretera; els costos sanitaris, amb especial menció dels costos associats a les seqüeles de grans discapacitats; els costos atribuïbles a pèrdua de capacitat productiva ja per mort o per una lesió amb efectes d'incapacitat i els costos materials derivats de la reparació de la propietat danyada (vehicles o un altre tipus de propietat).

Per a més informació:

RACC Premsa: Tel. 93 495 50 29 Fax 93 448 24 90 <http://saladeprensa.racc.cat>

El cost total dels accidents de trànsit a les Balears l'any 2009 s'estima en 148.584.934 euros, 52.224.302 dels quals corresponen al cost dels accidents de trànsit dels joves. Això significa que el pes dels joves en el cost total dels accidents de trànsit a les Illes Balears és pràcticament del 35%.

Cost dels accidents a les Balears, 2009 (en milers d'euros)

	<i>Morts</i>	<i>Greus</i>	<i>Lleus</i>	<i>Total</i>
Cost total				
Joves	5.220.956	18.087.558	28.915.789	52.224.302
Total	25.008.051	40.186.245	83.390.639	148.584.934
Cost per víctima				
Joves	1.044.191	155.927	36.742	57.516
Total	625.201	126.372	36.736	56.539

Font: elaboració pròpia a partir de Lladó & Roig (2007) i DGT

Com s'observa en el quadre, al voltant d'un 10% (5.220.956 euros) del cost total dels accidents de trànsit de joves de les Balears correspon als que moren en la carretera, mentre que prop del 90% (uns 47 milions d'euros) corresponen als ferits greus i lleus respectivament.

Illes Balears versus Espanya

Entre els anys 2000 i 2009 la mortalitat per accident de trànsit en carretera va caure un 53,6 % en el conjunt d'Espanya i un 73,3% a les Balears. El nombre de joves morts en les carreteres va descendir un 64,6% en el conjunt d'Espanya i un 90,2% a les Illes.

Taxa de variació del nombre de morts 2009-2000

	<i>Joves (en %)</i>	<i>Total (en %)</i>
Balears	90,2%	73,3%
Espanya	64,6%	53,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades de la DGT

S'observa, per tant, que a nivell agregat les Illes Balears han tingut en el període 2000-2009 un comportament millor que el del conjunt d'Espanya.

En termes de taxes de risc, les Illes Balears partien d'una situació pitjor que la del conjunt d'Espanya, però aquesta situació va canviar radicalment el 2009. Com mostra el quadre adjunt, l'any 2009 la taxa de risc total era dos punts inferior a les Balears respecte al conjunt d'Espanya (3,7 morts per 100.000 habitants *versus* 5,7 morts per 100.000 habitants); en el cas dels joves aquesta diferència, de quasi cinc punts, és molt més notable (2,3 morts per 100.000 habitants *versus* 6,9 morts per 100.000 habitants).

Per a més informació:

RACC Premsa: Tel. 93 495 50 29 Fax 93 448 24 90 <http://saladeprensa.racc.cat>

A pesar que les Illes Balears partien d'una situació pitjor que la mitjana nacional, s'ha experimentat descens espectacular de l'accidentalitat de joves en el període 2000-2009, que ha comportat que aquesta comunitat sigui la de menor accidentalitat entre aquest col·lectiu en el país.

Conclusions

1. Fer aflorar el problema:

Un primer pas, absolutament imprescindible, és fer aflorar el problema dels joves i la seguretat viària a les Illes Balears. Tots els agents implicats han de conèixer la magnitud del problema i actuar en conseqüència. Per a això és imprescindible disposar d'informació precisa sobre les víctimes dels accidents de trànsit dels joves, tant a nivell estatal com a nivell de les Illes Balears.

2. Canviar actituds:

L'actitud és una de les principals causes que provoquen els accidents de trànsit dels joves, junt amb l'aptitud. Només a partir d'un canvi d'actitud general, que incumbeixi els joves però també a tots els altres actors o agents que hi influeixen, serà possible situar el problema en cotes mínimament acceptables.

Per afavorir aquest canvi d'actituds caldria aplicar les mesures següents:

- **Campanyes d'informació** dirigides específicament als joves i focalitzades en els principals problemes d'accidentalitat de les Balears. Caldria incidir en el respecte als límits de velocitat, ja que prop del 40% de les infraccions comeses pels joves de les Balears són excessos de velocitat.

- **Formació-educació:** la formació d'un conductor no pot limitar-se al moment en què obté el seu permís de conduir. L'educació i formació viària ha d'iniciar-se en la infància i continuar al llarg de la vida de la persona, ha de ser contínua i s'ha de centrar en continguts de mobilitat i seguretat viària. L'educació en seguretat viària en l'etapa escolar és, així doncs, fonamental.

- **Conductor alternatiu:** el conductor alternatiu garanteix una mobilitat amb molt menys risc. Aquesta iniciativa reflecteix una actitud de responsabilitat i d'autoregulació per part del grup en què es personalitza. La participació de les administracions locals de Balears unides a les autonòmiques, és fonamental per promoure aquesta figura a través de campanyes d'educació viària.

- **Reforçar les proves d'obtenció del permís de conduir:** a la part teòrica caldria reforçar els continguts relatius a seguretat viària i sobre els riscos dels joves en la conducció.

El RACC, amb un milió de socis, és l'automòbil club més gran d'Espanya, realitza més 1.300.000 serveis a l'any d'assistència mecànica, personal i mèdica urgent i disposa de 235 punts d'atenció a tot Espanya. Com entitat al servei de la societat, impulsa la mobilitat sostenible, la seguretat viària i el medi ambient i promou l'esport de motor amb l'organització de tres proves puntuables per als mundials: F1, Motociclisme i Rallis, i el suport constant a l'esport base.

Per a més informació:

RACC Premsa: Tel. 93 495 50 29 Fax 93 448 24 90 <http://saladeprensa.racc.cat>